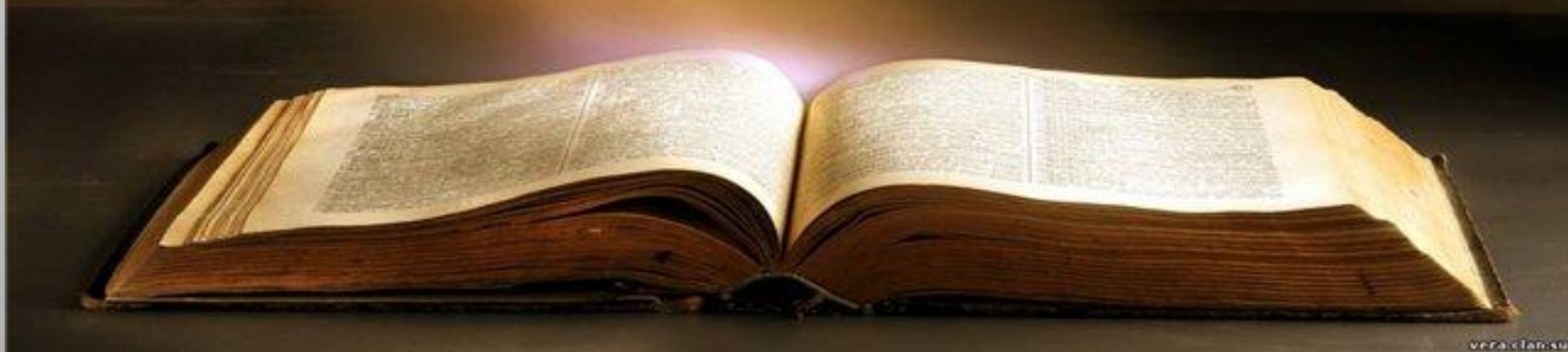

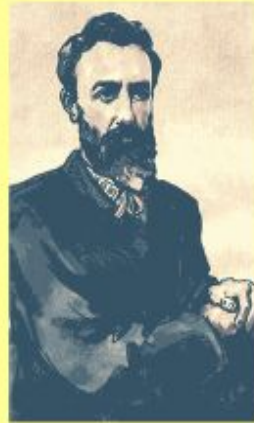

Презентація

“ Більше працював, ніж жив ”

Склала
бібліотекар ЗОШ №16
м.Костянтинівка
Гецман Г.І.

*Борис Дмитрович
Грінченко: гуманіст, історик,
дослідник*

Життя та творчість Б.Д. Грінченка

Мовби чарами повитий,
До безсмертної мети
Йшов він, впертий, працюючий
Падав...знов вставав іти,
Всі свої найкращі сили,
Гарт душі, усе, що мав,-
З ранніх літ і до могили,
Він на працю віддавав.

**Грінченко Борис Дмитрович
(1863 -1910)**

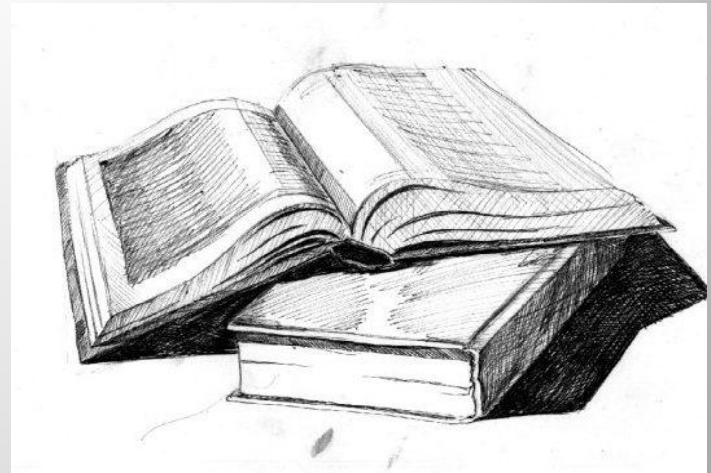
Письменник, вчений, публіцист, громадський діяч

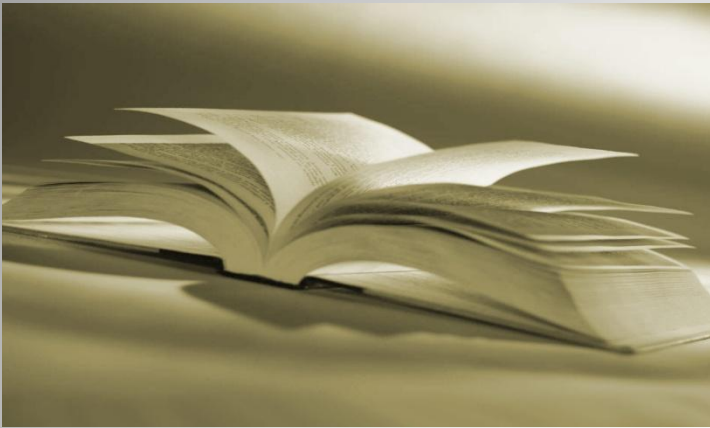

" Всі думи і мрії – рідному народові. Все життя – для рідного народу. І в залежності від цього - вся філософія й мораль ".

Бувають люди, яких можемо назвати не тільки витворами, але й творцями свого часу. Час поставив їх на дорогу, власне, дав їм певний вихідний пункт; час показав їм тії болі, що на їх вони мають озиватися; час вложив їм у руки матеріал, з якого вони ліпитимуть свої витвори. Вони ніколи не йдуть по лінії найменшого опору, а немов навмисне, з протесту, вибирають собі найтяжчу дорогу, найбільш терням закидану та перешкодами обставлену, і простують нею .

Народився Борис Дмитрович Грінченко 9 грудня 1863 року на хуторі Вільховий Яр Харківської області, в родині збіднілих дрібнопомісних дворян. Нестримний потяг до знань, любов до слова, бажання оволодіти законами прекрасного виявилися у хлопця ще раннього дитинства. Він багато і натхненно читає.

*Інтереси його різнобічні й ґрунтовні.
Тонка і вродлива дитяча уява
насихувалася вабливим світом образів,
заохочувала до творчості.
І скоро, під враженням прочитаного,
підліток починає писати і сам.*

З 1874 по 1879 рік Б.Грінченко навчається у Харківському реальному училищі, де зближується з народницькими гуртками. Суворі обставини дійсності змушують юнака дбати і про шматок хліба, і не зрікатися книжки. Здобута самоосвіта дозволила Б.Грінченку скласти іспити на звання народного учителя при Харківському університеті.

З 1881 року починається його освітньо-педагогічна діяльність, яка тривала до 1893 року. Учителювання Б.Грінченко поєднував з фольклорно-етнографічною, культурологічною, науковою та лінгвістичною справами. У цей час його різножанрові твори, підписані або власним прізвищем, або псевдонімом (П.Вартовий, Василь Чайченко, Б. Вільхівський, Іван Перекотиполе).

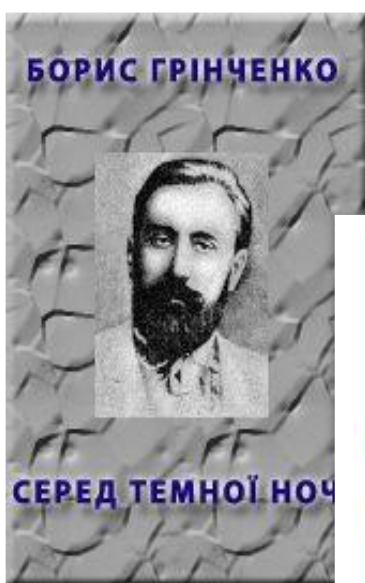
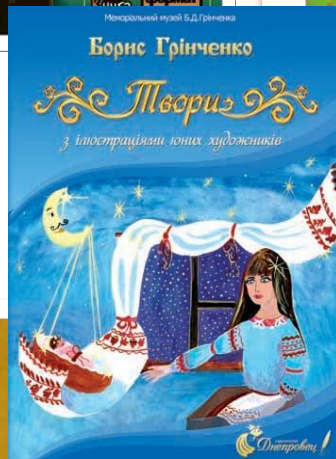
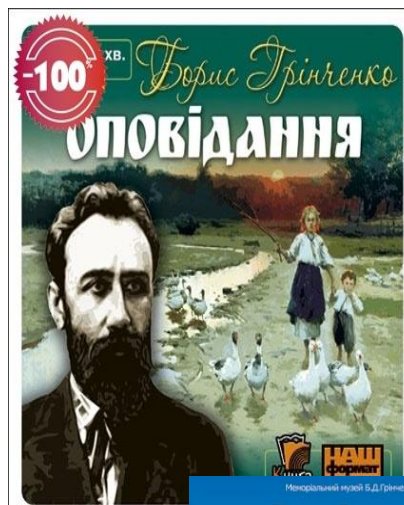

Виходять у світ його поетичні збірки " Пісні Василя Чайченка " (1884р.), " Під сільською стріхою "(1886р), " Під хмарним небом " (1893р.), " Пісні та думи "(1895) та інші.

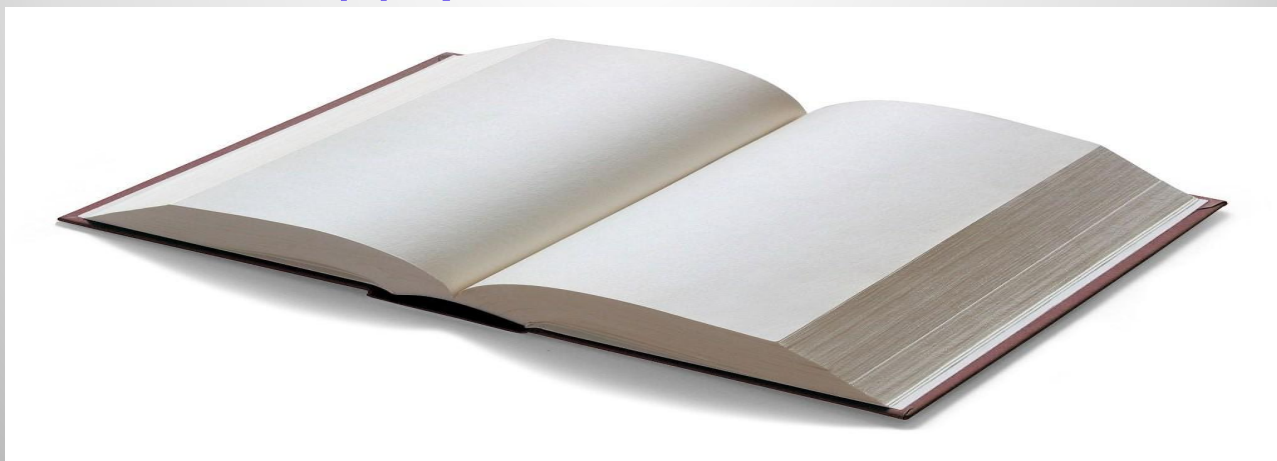
З 1894 року Борис Дмитрович працює в Чернігівському земстві. Важка й марудна робота забирала в письменника майже весь вільний час. Творчі миті потрібно було викроювати за рахунок сну , відпочинку.

За час роботи у земстві Б.Грінченко пише діалогію "Серед темної ночі "(1901р.), " Під тихими вербами " (1902р.), публікує п*єси " Лісні зорі " (1897р.), "Нахмарило " (1897р.), " Серед бурі "(1899р.).

Б.Грінченко був людиною надзвичайно працелюбною. Палка любов до рідної землі, до свого народу змушувала його **" силуватися знаходити іскру світу там, де, здавалосьь, була сама темрява "**.

Саме такими променями справжнього народного єства стало видання його наукових розвідок « Етнографічні матеріали , зібрані в Чернігівський і сусідніх з нею губерніях » у трьох томах (1895 – 1899 рр), « З вуст народу»(1900р.), " Література українського фольклору " (1777 – 1900рр.).

Б. Грінченко відомий у багатьох сферах української культури. Але серед його здобутків є праця, яка дозволяє назвати його видатним і навіть унікальним ученим. Це "Словарь української мови", створений і відредагований ним протягом двох з половиною років на початку ХХ століття (загальний обсяг слів - 68 тисяч). Цей словник має для української науки і культури таке значення, як словник В.І.Даля для російської, словник Лінде для польської, словник Гебауера для чеської.

*Б. Д. Грінченко з дружиною Марією Загірньою.
Київ, 1908 рік*

У 1902 році письменник перебирається до Києва. Тут разом з дружиною Марією Загірною він трудиться над укладанням вершинної своєї праці – чотиритомного "Словаря української мови" (1907-1909р.).

Словник Б.Д.Грінченка довгий час залишався джерелом існування в українській мові літери Г, що незаслужено була вилучена з нашого алфавіту на початку 30-х років і повернена в 90-х. Словник відбиває багатство виражальних засобів української мови ХІХ- початку ХХ століття . Словник і досі не втратив свого значення, це цінний документ з історії та діалектології української мови.

СЛОВАРЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Видання Словника Української мови
1927 року

Вісімнадцятий випуск
Словника Української мови

*“ Він душу мав творця-
садівника...
Його терпляча, любляча
рука
Плекала ревно рідне древо
МОВИ,
Зростивши вічне диво –
“ Словника...”*

В. Олійник

Ця праця здобула високу оцінку вітчизняних і зарубіжних фахівців, а в 1906 році Російська Академія Наук відзначила «Словник...» другою премією ім. М.Костомарова.

Влітку 1891 року ряд національно свідомих українців проголосили себе продовжувачами справи великого Кобзаря, створили " Братство тарасівців ". У своїй програмі вони проголошували:

" Ми мусимо дбати про те, щоб українська мова запанувала скрізь на Вкраїні: в родині, в усяких справах, як приватних, так і загально суспільних, у громаді, у літературі і навіть у зносинах з усіма іншими народами, що живуть на Україні ".

Головним змістом і смислом життя для Б. Грінченка стала боротьба за українську національну справу. Письменник глибоко й повно, керуючись критерієм історичного підходу, обмірковує зміст і суть таких понять патріотизм, національна свідомість, українська інтелігенція, національна література.

Б.ГРІНЧЕНКО – М.ДРАГОМАНОВ

**ДІАЛОГИ
ПРО УКРАЇНСЬКУ
НАЦІОНАЛЬНУ
СПРАВУ**

СПІВВА
НАЦІОНАЛІРНА
ЦЬО УКРАЇНСЬКА

Не менш значущою для нас є педагогічна спадщина Б.Д. Грінченка. Доля нечасто усміхалася до цієї незвичайної людині.

Його робота народним учителем почалась у 1881 році якій було присвячено десять років життя.

Саме тоді, коли "не вільно було друкувати ніяких українських книжок до науки дітям чи дорослим".

Грінченко склав свій буквар під назвою

"Українська граматика до науки читання и писання".

Письменник розповідав:

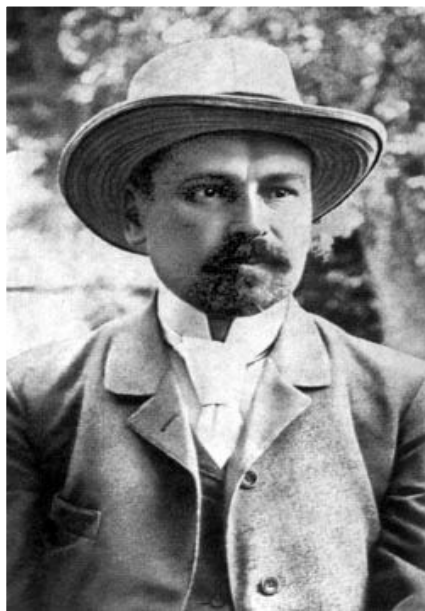
"Я сам написав усю граматику друкованими літерами та й учив по ній читання й писання свою дитину і чужих дітей, щоб рідною мовою озивалася до їх наука."

У своєму букварі Грінченко пропонує зразки косого письма малих та великих букв, а також слів і фраз з ними. Вправи для письма подано послідовно, що, без сумніву, сприяло виробленню навичок правильного каліграфічного письма.

Хороший знавець фольклору, Б. Грінченко використав прислів'я, приказки. Загадки, народні вірші. Спеціально для граматики він написав невеликі оповідання за мотивами народних сюжетів. Цей матеріал дібраний з урахуванням педагогічної доцільності, спрямований на виховання чуйності, чесності, почуття дружби, поваги до праці та навчання. Б.Грінченко ознайомлює дітей з визначними іменами в українській літературі. У підручнику вміщено вірші Т.Шевченка, Л.Глібова, Є. Гребінки.

Літературна епоха, в яку жив і творив
видатний прозаїк, поет, вчений, педагог,
громадський діяч, видавець Борис
Грінченко – епоха

Івана Франка, Михайла Коцюбинського, Лесі Українки

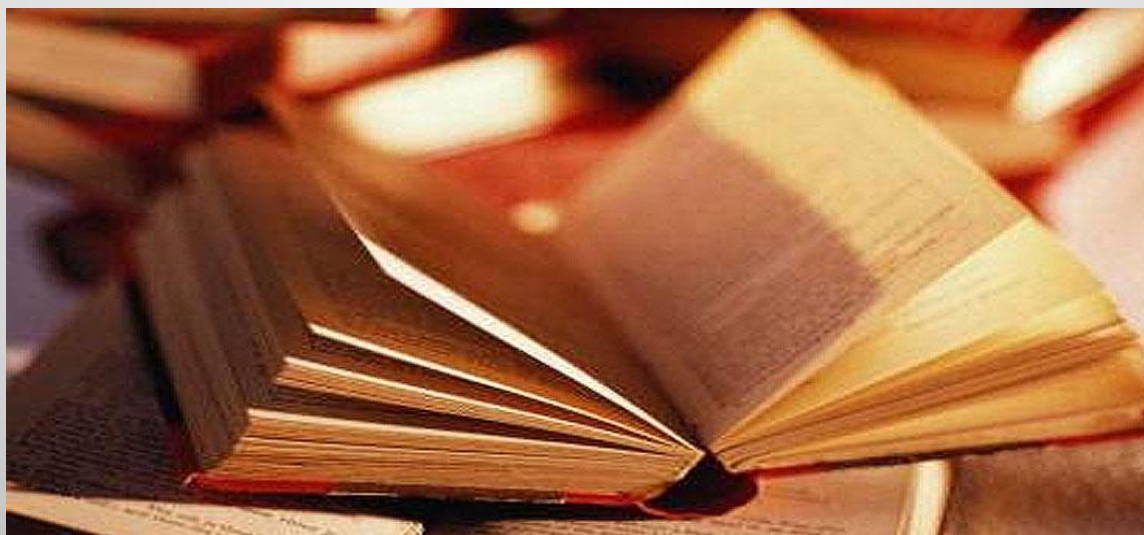

Серед цих гігантів українського письменства найменш відомий саме Борис Грінченко, мученик і водночас герой битви за життя, який прожив, як і Тарас Шевченко, всього 47 років. Якась фатальна закономірність простежується в тому, що для нього "Кобзар" був особистим "євангелієм", в якому він черпав любов до свого народу.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО
КОБЗАР

Аналіз шкільних програм з української літератури дає підстави стверджувати, що в національній школі учні середніх та старших класів мають можливість познайомитися з творами майстра слова Бориса Грінченка, який повертається до нас із забуття.

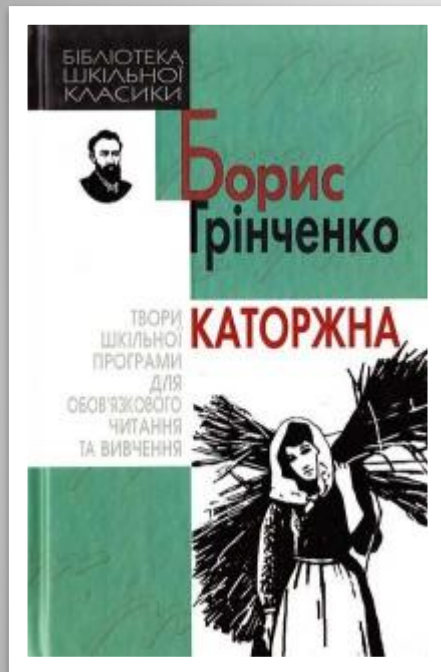

В оповіданні " Олеся " розповідається життя України в давні часи, розкрита відвага і самопожертва Олесі, волелюбність діда Данила, типового представника українського народу.

Правдиве зображення бездушного укладу життя в сирітському будинку постають в оповіданні " Дзвоник ".

Твір письменника " Без хліба " вчить бути великодушними до ближнього.

Учні мають змогу скласти уявлення про поетичні та прозові твори письменника Бориса Грінченка.

Програмою рекомендовані твори:

*" Грицько ",
" Екзамен ",
" Украла ",
" Під тихими вербами ",
" Брат на брата ",
" Каторжна ",
" Весняні сонети "
та інші твори письменника.*

Як літературний критик Б.Грінченко визнавав тільки діяльну любов до народу, підганяв усіх до праці. " Праця єдина з неволі нас вирве,
Нумо до праці, брати!
Годі лякатись. За діло святе
Сміливо будемо іти!"

Жанровий діапазон літературно-критичних праць письменника досить широкий: рецензії, проблемні статті, полемічні виступи в дискусіях, популярні нариси про окремих письменників, літературні матеріали у збірниках і альманахах, відгуки про художні твори в листах до друзів і знайомих тощо. Основне завдання української літератури Б.Грінченко вбачав у пробудженні національної і соціальної свідомості не тільки селянство, а й інтелігенцію та інші суспільні групи.

Борис Грінченко увійшов в історію, культуру, літературу України як оборонець її надбань, інтересів, європейської перспективи розвитку.

У нього і літературний псевдонім був промовистий, символічний " Вартовий "- той, хто стоїть на сторожі, оберігає, охороняє. Місія Б.Грінченка, істинного просвітителя української нації, не завершилася по його смерті . Після довгих років забуття він знову повернувся до нас з великою інтелігентністю своєї душі, винятковою працездатністю, щирим бажанням, щоб і завдяки його зусиллям цей складний і суперечливий світ став трохи кращим.

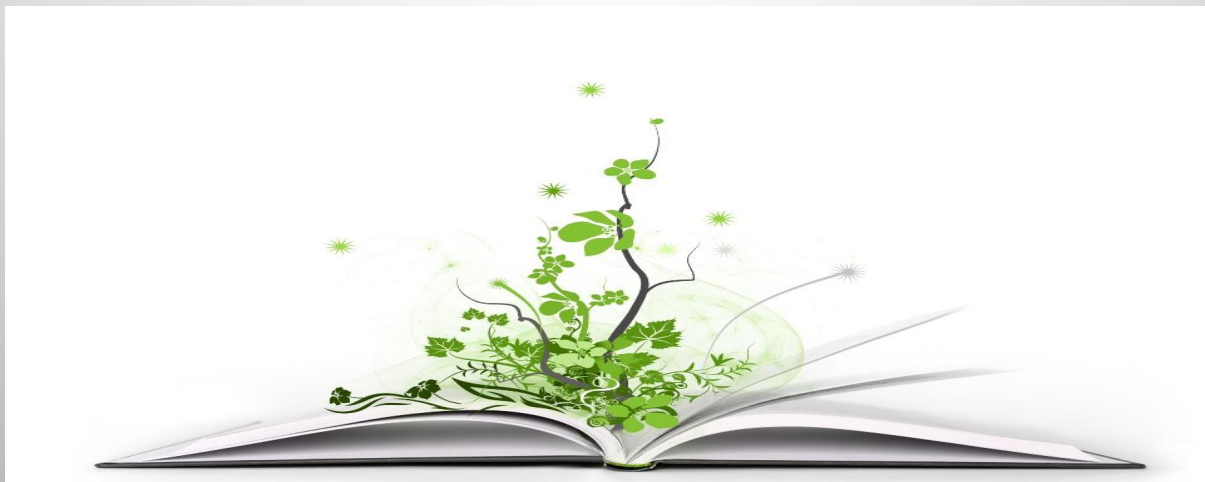

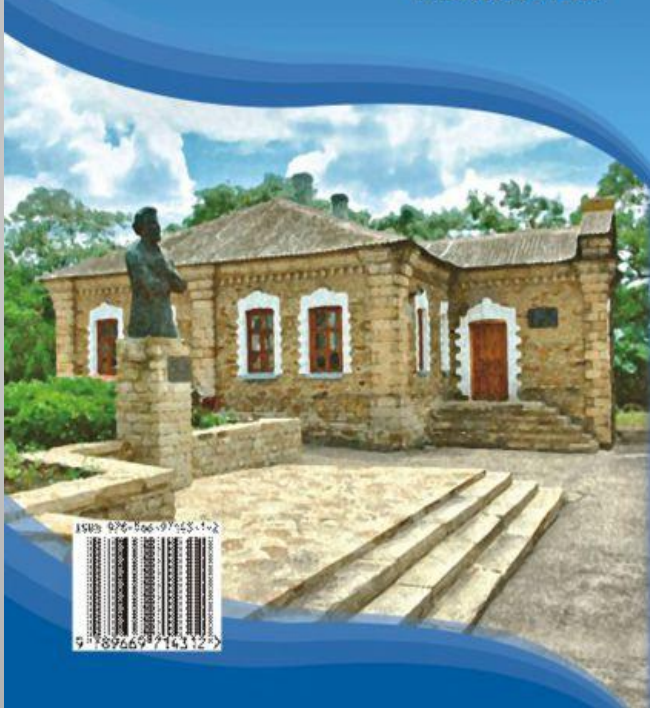
*« Він належав до неспокійних,
вихроватих натур, котрі кидаються
на всі боки, заповнюють
провалини, латають , підтримують
повалене, валять те, що поставлене
не до ладу, будують нове, шукають
способів підняти до роботи більше
рук».*

Іван Франко

Всеукраїнське товариство « Просвіта » імені Тараса Шевченка щороку відзначає Премією імені Бориса Грінченка учених, просвітян, громадських і політичних діячів, які зробили значний внесок у розбудову незалежної України, утвердження державної української мови, розвиток національної культури, відродження історичної пам'яті, формування національної свідомості та піднесення духовності й добробуту українського народу, просвітницьку і подвижницьку діяльність в ім'я України.

Меморіальний музей Б.Д.Грінченка
вул. Грінченка, №8а
смт Михайлівка
Перевальський район
Луганська область
94311
тел. 050-62-77-356

*Життя і діяльність
Б. Грінченка для
багатьох поколінь
служить дієвим
прикладом
подвижництва на
теренах розвою
української культури
і національної ідеї.*